

İklim Değişikliği ile Mücadele, Azaltım ve Uyum için Muğla Yerel Taraflar Konferansı (Town Hall COP) Taslağı

Amaç: Muğla'nın iklim değişikliği ile mücadeledeki taahhütlerini güçlendirmek, yerel eylem planlarını geliştirmek ve ulusal/uluslararası hedeflerle uyumlu hale getirmek.

Temel İlkeler:

- **Bilimsellik:** Kararlar bilimsel verilere ve araştırmalara dayanmalıdır.
- **Katılımcılık:** Tüm paydaşların (yerel halk, STK'lar, özel sektör, akademisyenler) katılımı sağlanmalıdır.
- **Şeffaflık:** Süreç ve sonuçlar kamuoyu ile açıkça paylaşılmalıdır.
- **Eşitlik:** İklim değişikliğinin etkilerine karşı en savunmasız grupların ihtiyaçları önceliklendirilmelidir.
- **Sürdürülebilirlik:** Ekonomik, sosyal ve çevresel sürdürülebilirlik ilkeleri gözetilmelidir.

Konu Başlıkları (Global COP Temaları ile Entegre Edilmiş):

1. Kentsel Planlama ve Ulaşım (Azaltım ve Uyum - Mitigation & Adaptation):

- **Hedef:** Afetlere dirençli, doğa ile dengeli bir kent olarak sürdürülebilir kentleşmeyi sağlamak, ulaşım kaynaklı sera gazı emisyonlarını azaltmak, ulaşım sektörünün iklim değişikliğinin etkilerine uyum kapasitesini artırmak.
- **Çalışma Masası Soruları:**
 - Muğla'da kentsel alanların (altyapı, üst yapı vb.) iklim değişikliğinin etkilerine karşı uyum kapasitesini artırmak için neler yapılabilir?
 - İklim değişikliğinin etkilerini kentsel planlama süreçlerine dahil etmek için neler yapılabilir?
 - Kentsel alanlarda yeşil alanların, tarım ve orman alanlarının koruma altına alınması için neler yapılabilir?
 - Düşük karbon ulaşım modları (örneğin, bisiklet ve yaya ulaşımı/toplu ulaşım) nasıl teşvik edilecektir?
 - Muğla'daki karayolu, denizyolu ve havayolu ulaşımının fırtına, aşırı hava olayları vb. iklim risklerine karşı direnci nasıl artırılabilir?
- **Ölçülebilir Göstergeler:** Kent içi yeşil alan, ekolojik koridor, park, kent bostanları vb. alanların büyüklüğü (m²), kent içi sıcaklığındaki artış/azalma (°C/yıl), kentsel yatırım kararları için katılımcı mekanizmaların varlığı, ulaşım sektörü kaynaklı sera gazı emisyonları (ton CO₂ eşdeğeri), bisiklet yolu uzunluğu (m), Ulaşım Ana Planına iklim değişikliği etkilerinin entegrasyonu.

2. Su Kaynakları (Uyum - Adaptation):

- **Hedef:** İklim değişikliğinin su kaynakları üzerindeki etkilerini azaltmak ve su kıtlığına karşı uyum sağlamak.
- **Çalışma Masası Soruları:**
 - Muğla'nın su kaynakları üzerindeki iklim değişikliği riskleri nelerdir?
 - Su tasarrufu ve suyun verimli kullanımı için hangi önlemler alınacaktır?
 - Alternatif su kaynakları (örneğin, yağmur suyu hasadı, gri su geri dönüşümü) kullanımı nasıl teşvik edilecektir?
- **Ölçülebilir Göstergeler:** Su tüketimi (m^3), geri kazanılan arıtılmış atıksu miktarı ($m^3/yıl$), su kayıp-kaçak oranı (%), sulama verimliliği (%), kuraklık riski indeksi.

3. Tarımsal Faaliyetler ve Gıda Güvenliği (Azaltım ve Uyum - Mitigation & Adaptation):

- **Hedef:** İklim değişikliğinin tarımsal üretim üzerindeki etkilerini azaltmak ve gıda güvenliğini sağlamak.
- **Çalışma Masası Soruları:**
 - Muğla'da yetiştirilen önemli tarım ürünleri, arıcılık ve balıkçılık iklim değişikliğinden nasıl etkileniyor?
 - Kuraklığa ve sıcaklığa dayanıklı bitki türleri nasıl teşvik edilecek?
 - Muğla'da ürün çeşitliliğini artırmak için neler yapılabilir?
 - Sürdürülebilir tarım uygulamaları (örneğin, organik tarım, toprak işlememesiz tarım) nasıl yaygınlaştırılacak?
 - Çiftçilerin, arıcıların ve balıkçıların iklim değişikliğine ilişkin farkındalığını artırmak için neler yapılacak?
- **Ölçülebilir Göstergeler:** Tarımsal üretim miktarı (ton/yıl), sulama verimliliği (%), gübre ve pestisit kullanımı (kg/ha), organik tarım alanı (ha).

4. Biyolojik Çeşitlilik ve Ekosistem (Uyum - Adaptation):

- **Hedef:** İklim değişikliğinin biyolojik çeşitlilik ve ekosistemler üzerindeki etkilerini azaltmak ve ekosistem hizmetlerini (tarım, turizm, ormancılık) korumak.
- **Çalışma Masası Soruları:**
 - Muğla'daki hangi türler ve ekosistemler iklim değişikliğinden en çok etkileniyor?
 - Deniz suyu sıcaklığındaki artış?
 - Akdeniz foku, caretta caretta, posedonia çayırları gibi türlerin iklim risklerine karşı korunması amacıyla hangi tedbirler alınacaktır?
 - Korunan alanların (ÖÇKB, sulak alan, milli park) etkin yönetimi ve bu alanların iklim değişikliğine uyumu nasıl sağlanacak?

- Tahrip olmuş kıyı, orman ve sulak alanlarda ekosistem restorasyon projeleri nasıl desteklenecek?
- Denizel ve karasal ekosistemlerde istilacı türlerle mücadele için neler yapılacaktır?
- **Ölçülebilir Göstergeler:** Korunan alanların yüzölçümü (ha), tür çeşitliliği (endemik tür sayısı), ekosistem hizmetlerinin değeri (TL), tespit edilebilen istilacı tür sayısı.

5. Halk Sağlığı ve Hava Kalitesi (Uyum - Adaptation):

- **Hedef:** İklim değişikliğinin halk sağlığı üzerindeki etkilerini azaltmak ve hava kalitesini iyileştirmek.
- **Çalışma Masası Soruları:**
 - Sıcak hava dalgaları, vektör kaynaklı hastalıklar ve hava kirliliğinin halk sağlığı üzerindeki etkileri nelerdir?
 - Hava kirliliğini azaltmak için hangi önlemler alınacak?
 - Tarım, turizm ve inşaat sektörü gibi iklim risklerinden en çok etkilenecek sektör çalışanlarının sağlık etkilerini azaltmak için neler yapılacaktır?
 - Bebek, çocuk ve 65 yaş üstü vatandaşların etkilenebilirliğini azaltmak için hangi uyum tedbirleri geliştirilecek?
 - Sağlık personelinin iklim değişikliği ile ilgili sağlık sorunları konusunda eğitimi nasıl sağlanacak?
- **Ölçülebilir Göstergeler:** Sıcak hava dalgalarının sayısı, vektör kaynaklı hastalıkların yaygınlığı (vaka sayısı), hava kirliliği seviyesi ($\mu\text{g}/\text{m}^3$), solunum yolu hastalıklarının yaygınlığı (vaka sayısı), halk sağlığı risk analizi (var/yok), iklime duyarlı hastalıklar listesi (var/yok), halkı bilgilendirme çalışması.

6. Atık Yönetimi, Enerji ve Fosil Yakıtlardan Çıkış (Azaltım ve Uyum - Mitigation & Adaptation):

- **Hedef:** Muğla'da atık yönetimi sektörü ile enerji sektörü kaynaklı sera gazı emisyonlarını azaltmak ve yenilenebilir enerji kaynaklarının payını artırmak.
- **Çalışma Masası Soruları:**
 - Atıkların yönetilmesi kaynaklı oluşan sera gazı emisyonlarının azaltılması için (atıkların kaynağında azaltılması, geri kazanımı vb.) neler yapılacaktır?
 - Muğla'nın 2030 ve 2050 için yenilenebilir enerji hedefleri nelerdir?
 - Fosil yakıtlara bağımlılığı azaltmak için hangi politikalar uygulanacaktır?
 - Enerji verimliliğini artırmak için hangi teşvikler sağlanacaktır?

- Hidroelektrik üretim tesislerinin kuraklığa ve elektrik dağıtım/iletim hatlarının aşırı sıcak, fırtına vb. iklim etkilerine karşı dayanıklılığı nasıl artırılacaktır?
- Sıcak hava dalgaları ve turizm sezonu kaynaklı artan enerji tüketiminin (peak tüketimlerin) karşılanması ve kritik altyapılarda kesinti yaşanmaması için hangi tedbirler alınacaktır?
- **Ölçülebilir Göstergeler:** Yenilenebilir enerji üretim kapasitesi (MW), enerji tüketimi (kWh), atık bertarafı/enerji sektörü kaynaklı sera gazı emisyonları (ton CO2 eşdeğeri),

7. Deniz ve Kıyı Alanları (Uyum ve Kayıp & Zarar - Adaptation & Loss and Damage):

- **Hedef:** Deniz seviyesi yükselmesi ve kıyı erozyonuna karşı kıyı alanlarını korumak ve iklim değişikliğinin neden olduğu kayıpları azaltmak.
- **Çalışma Masası Soruları:**
 - Muğla kıyı şeridindeki hassas bölgeler hangileridir ve bu bölgeler için risk haritaları mevcut mudur?
 - Muğla'ya özgü kırılganlık ve hassasiyetler dikkate alındığında, kıyı alanlarının korunması için önceliklendirilmesi gereken uyum eylemleri/uygulamalar (doğal çözümler, mühendislik çözümleri, yönetim ve planlama) neler olmalıdır?
 - Kıyı koruma yöntemleri (örneğin, doğal kıyı restorasyonu, dalgakıranlar) nasıl uygulanacaktır?
 - İklim değişikliğinin neden olduğu kayıpların (ekonomik, sosyal ve çevresel kayıplar) tazmini için hangi mekanizmalar geliştirilebilir?
- **Ölçülebilir Göstergeler:** Kıyı erozyonu oranı (m/yıl), su baskınlarına maruz kalan alan (ha), turizm gelirlerindeki değişim (%), balıkçılık üretimindeki değişim (ton), kıyı alanları için etkilenebilirlik ve risk değerlendirmesi (var/yok).

8. Turizm ve Kültürel Miras (Uyum ve Kayıp & Zarar - Adaptation & Loss and Damage):

- **Hedef:** İklim değişikliğinin turizm ve kültürel miras üzerindeki etkilerini azaltmak ve sürdürülebilir turizmi teşvik etmek.
- **Çalışma Masası Soruları:**
 - İklim değişikliğinin turizm sezonu ve turistik destinasyonlar üzerindeki etkileri nelerdir?
 - Deniz, yat ve kültürel turizmin iklim değişikliğine uyum kapasitesini artıracak öncelikli tedbirler nelerdir?

- Kültürel mirasları (Datça-Knidos, Dalyan-Kral Mezarları vb.) deniz seviyesi yükselmesi, fırtına vb. iklim risklerinden korumak için hangi tedbirler alınacak?
- Sürdürülebilir turizm sertifikasyon programları nasıl desteklenecek?
- Eko-inovasyon, döngüsel ekonomi ve güncel çevre teknolojileri uygulamalarının turizm işletmelerinde yaygınlaştırılması nasıl sağlanacak?
- İklim değişikliğinin neden olduğu kültürel miras kayıplarının tazmini için mekanizmalar geliştirilecek mi?
- **Ölçülebilir Göstergeler:** Turizm gelirleri (TL), turizm sezonu uzunluğu (gün), sürdürülebilir turizm sertifikalı tesis sayısı, turist sayısı, kültürel miras alanlarının durumu (risk altında olanların sayısı).

9. İklim Kaynaklı Afetler (Uyum ve Kayıp & Zarar - Adaptation & Loss and Damage):

- **Hedef:** İklim kaynaklı afetlere karşı hazırlıklı olmak ve afet riskini azaltmak.
- **Çalışma Masası Soruları:**
 - Muğla'da hangi iklim kaynaklı afetler daha sık görülüyor (örneğin, sel, kuraklık, orman yangınları, erozyon vb.)?
 - İklim kaynaklı afetleri önlemek için hangi stratejiler uygulanacak?
 - Afetlere karşı erken uyarı sistemleri nasıl geliştirilecek?
 - Afet sonrası müdahale ve iyileştirme çalışmaları nasıl koordine edilecek?
 - Orman yangınları sonrası rehabilitasyon çalışmaları nasıl yapılacaktır?
- **Ölçülebilir Göstergeler:** Afetlerden etkilenen kişi sayısı, afetlerin neden olduğu ekonomik kayıplar (TL), erken uyarı sistemlerinin varlığı (adet) ve etkinliği (%), afetlere hazırlık eğitimlerine katılan kişi sayısı, orman yangınlarından etkilenen alan (ha), karbon yutak kapasitesi (ton CO2 eşdeğeri).

10. Sosyal Kalkınma, Kırılgan Gruplar ve Adil Geçiş (Uyum ve Finansman - Adaptation & Finance):

- **Hedef:** İklim değişikliğinin sosyal etkilerini azaltmak ve kırılgan grupların (örneğin, yaşlılar, çocuklar, engelliler, düşük gelirli aileler) uyum kapasitesini artırmak, azaltım politikalarından etkilenen ve zorunlu bir değişim geçirecek sektörlerde (özellikle fosil yakıtlara bağımlı enerji sektöründe) çalışan işçilerin ekonomik ve sosyal haklarını garanti altına almak.
- **Çalışma Masası Soruları:**
 - İklim değişikliğinin neden olduğu sosyal eşitsizlikler nelerdir ve bu eşitsizlikler nasıl azaltılacaktır?

- Kırılgan grupların iklim değişikliğine uyumunu desteklemek için hangi sosyal yardım/sosyal hizmet programları geliştirilecek?
 - İklim değişikliği ile ilgili projelerde toplumsal cinsiyet eşitliği nasıl sağlanacak?
 - Enerji sektöründeki sera gazı emisyonlarını azaltmaya yönelik stratejinin hayata geçirilmesi için, nasıl bir adil geçiş mekanizması kurulacak?
 - Başta ilde bulunan üç termik santral olmak üzere düşük karbonlu bir ekonomiye geçişten etkilenecek işletmelerde çalışan işçilerin ve bölge halkının yaşayabileceği iş kayıpları ve diğer ekonomik kayıplar nasıl önlenecek?
 - İlin barındırdığı düşük karbonlu alternatif sektörler nelerdir ve bunlar nasıl geliştirilebilir?
 - İşçilerin, ailelerinin ve bölge halkının yaşayabileceği sosyal hak kayıpları nasıl önlenecek?
- **Ölçülebilir Göstergeler:** Yoksulluk oranı (%), eğitim seviyesi (%), sağlık hizmetlerine erişim (%), kırılgan grupların mekansal dağılım haritası (var/yok), toplumsal cinsiyet eşitliği endeksi, sosyal yardım programlarından yararlanan kişi sayısı, kömür sektöründe çalışan işçi sayısı, düşük karbonlu alternatif sektörlerle verilen teşvik miktarı (TL), düşük karbonlu sektörlerde yaratılacak yeni istihdam sayısı.

Çalışma Yöntemi:

- **Çalışma Masaları:** Her konu başlığı için çalışma masaları oluşturulacaktır.
- **Katılımcılar:**
 - Yerel halk (muhtarlıklar)
 - Sivil toplum kuruluşları (STK'lar)
 - Demokratik kitle örgütleri (Odalar, barolar, sendikalar vs.)
 - Özel sektör temsilcileri
 - Akademisyenler
 - Kamu kurumları temsilcileri
 - Öğrenciler
- **Web Sayfası:** Katılım başvuruları, bilgi paylaşımı ve iletişimde kullanılacaktır.
- **Bilgi Paylaşımı:** Muğla için yapılan çalışmalar ve en iyi uygulama örnekleri katılımcılarla paylaşılacaktır.
- **Moderatörler ve Sorumlular:**

- Her çalışma masası için bir Moderatör (akademisyen veya STK temsilcisi) ve bir Sorumlu (İlgili Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı temsilcisi) belirlenecektir.
- Moderatörler, tartışmaları yönetecek ve sonuç raporlarını Sorumlular ile birlikte hazırlayacaktır.
- Sorumlular, belediye içindeki koordinasyonu sağlayacak ve sonuçların uygulanmasını destekleyecektir.
- **Değerlendirme ve Sunum:** Çalışma masalarında üretilen değerlendirmeler sunulacak ve tartışılacaktır.
- **Sonuç Raporları:** Moderatörler ve masa sorumluları tarafından her konu başlığı için ayrıntılı sonuç raporları hazırlanacaktır.
- **Sonuç Deklarasyonu:**
 - Muğla'nın iklim değişikliği ile mücadeledeki taahhütlerini, hedeflerini ve eylem planlarını içeren bir sonuç deklarasyonu hazırlanacaktır.
 - Deklarasyon, Muğla Büyükşehir Belediye Başkanı tarafından kamuoyu ile paylaşılacaktır.
 - Deklarasyon, yerel yönetimlerin bütçe planlamasına ve politika oluşturma süreçlerine entegre edilecektir.
- **İklim ve Sıfır Atık Dairesi Başkanlığı:**
 - Tüm sonuç raporlarını tek bir rapor halinde birleştirecektir.
 - Sonuçların uygulanmasını takip edecek ve koordinasyonu sağlayacaktır.
 - İklim değişikliği ile ilgili farkındalığı artırmak için iletişim stratejileri geliştirecektir.

Finansman:

- Muğla'nın iklim projelerini finanse etmek için ulusal ve uluslararası fonlara başvurulacaktır.
- Özel sektörün iklim yatırımlarına katılımı teşvik edilecektir.
- Yerel kaynaklar (örneğin, belediye bütçesi) etkin bir şekilde kullanılacaktır.

İletişim:

- 5 Haziran'da yapılacak kamuoyu paylaşımı, uzun vadeli bir iletişim stratejisinin başlangıcı olacaktır.
- Düzenli olarak basın açıklamaları, sosyal medya kampanyaları ve eğitim etkinlikleri düzenlenecektir.
- İklim değişikliği ile ilgili farkındalığı artırmak için tüm paydaşlarla işbirliği yapılacaktır.